

Η ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΟ ΕΥΡΩ ΣΕ ΦΥΣΙΚΗ ΜΟΡΦΗ: ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

Γ. Α. ΣΤΟΥΡΝΑΡΑ

Προέδρου Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος

Η συστηματική προσπάθεια για τη δημιουργία της ευρωζώνης και την αντικατάσταση των εθνικών νομισμάτων με ένα κοινό νόμισμα ξεκίνησε στην Ευρώπη στις αρχές της δεκαετίας του 1990, μετά την υπογραφή της συνθήκης του Μάαστριχτ. Η προσπάθεια πέτυχε γιατί τα οικονομικά πλεονεκτήματα από την υιοθέτηση του κοινού νομίσματος είναι αδιαμφισβήτητα δημιουργώντας έτσι τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την αποδοχή του ευρώ.

Η είσοδος της Ελλάδας στη ζώνη του ευρώ από 1ης Ιανουαρίου του 2001 σηματοδοτεί την απαρχή μιας νέας εποχής για την οικονομική ζωή της χώρας. Η συμμετοχή μας στη ζώνη του ευρώ αφ' ενός πιστοποιεί τη σημαντική βελτίωση που σημειώθηκε στα μακροοικονομικά μεγέθη τα τελευταία χρόνια και αφ' ετέρου θέτει τις προϋποθέσεις για δυναμική ανάπτυξη χωρίς πληθωρισμό.

Το ευρώ σε *λογιστική μορφή* έχει ήδη υιοθετηθεί στη χώρα μας από 1ης Ιανουαρίου 2001, με την αμετάκλητη ισοτιμία 1 ευρώ = 340,750 δραχμές. Σε λιγότερο από 8 μήνες το ευρώ θα είναι πραγματικότητα και σε *φυσική μορφή*.

Η υιοθέτηση του κοινού νομίσματος σημαίνει για τα κράτη μέλη της ευρωζώνης αλλαγές τόσο στα μέσα άσκησης της οικονομικής πολιτικής όσο και στις οικονομικές προοπτικές της χώρας. Παράλληλα, η οικονομική ενοποίηση θα επισπεύσει τις διαδικασίες για την πολιτική ενοποίηση της Ευρώπης.

Όσον αφορά τα μέσα οικονομικής πολιτικής η σημαντικότερη μεταβολή λόγω της υιοθέτησης του κοινού νομίσματος είναι η άσκηση ενιαίας νομισματικής πολιτικής στο επίπεδο της ευρωζώνης. Από 1ης Ιανουαρίου 2001, η Τράπεζα της Ελλάδος δεν

ασκεί ανεξάρτητη νομισματική πολιτική. Η ενιαία νομισματική πολιτική στην ευρωζώνη ασκείται από το ευρωσύστημα, το οποίο αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και τις κεντρικές τράπεζες των χωρών που έχουν υιοθετήσει το κοινό νόμισμα, και το οποίο έχει στόχο την επίτευξη μεσοπρόθεσμα της σταθερότητας των τιμών.

Όσον αφορά τις επιπτώσεις επί των οικονομικών μεγεθών, από τη συμμετοχή της Ελλάδας στην ευρωζώνη, αναφέρω ως σημαντικότερες:

- *Τη μείωση του συναλλαγματικού κινδύνου* λόγω της υιοθέτησης ενός κοινού και ισχυρού νομίσματος. Στο παρελθόν ο συναλλαγματικός κίνδυνος αποτέλεσε σημαντικό ανασταλτικό παράγοντα για επενδύσεις, από ελληνικές και ξένες εταιρείες, στη χώρα μας.
- *Τον περιορισμό του κόστους των συναλλαγών* λόγω της εξάλειψης του κόστους μετατροπής των νομισμάτων μεταξύ των χωρών της ευρωζώνης. Για την ελληνική οικονομία το όφελος αυτό θα είναι σημαντικό αφού πάνω από το 60% του εξωτερικού μας εμπορίου διεξάγεται με άλλες χώρες της ευρωζώνης.
- *Την αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς*. Το κοινό νόμισμα θα λειτουργήσει ως καταλύτης στην εναρμόνιση της λειτουργίας των αγορών αγαθών, υπηρεσιών και κεφαλαίου.
- *Την ενίσχυση της διαφάνειας των τιμών* αφού η

έκφραση των τιμών σε κοινό νόμισμα διευκολύνει τις συγκρίσεις των τιμών μεταξύ χωρών.

➤ Τη συνέχιση της δημοσιονομικής πειθαρχίας. Η δημοσιονομική πολιτική θα συνεχίσει να ασκείται σε εθνικό επίπεδο αλλά τα δημοσιονομικά αποτελέσματα θα πρέπει να είναι συμβατά με τους περιορισμούς που προσδιορίζονται στο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης το οποίο τηρούν τα κράτη μέλη της ευρωζώνης και το οποίο ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης δεν μπορεί να υπερβαίνει το 3,0% του ΑΕΠ.

➤ Την ενίσχυση της ανάπτυξης. Η συνετή δημοσιονομική πολιτική, η νομισματική πολιτική που στοχεύει στη σταθερότητα των τιμών σε συνδυασμό με τον περιορισμό του συναλλαγματικού κινδύνου θα οδηγήσουν σε χαμηλότερα επιτόκια και σταδιακή μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης. Τα αποτελέσματα αυτά συμβάλλουν στη διατήρηση κλίματος σταθερότητας και αξιοπιστίας και επομένως στην ενίσχυση των επενδύσεων και της απασχόλησης.

Για την ταχύτερη αξιοποίηση των οικονομικών πλεονεκτημάτων από τη νομισματική ένωση απαιτείται και άριστη τεχνική προετοιμασία στην τελική φάση της μετάβασης προς το ευρώ. Στα πλαίσια της προετοιμασίας αυτής έχει ιδιαίτερη σημασία η έγκυρη, έγκαιρη και ολοκληρωμένη πληροφόρηση των πολιτών και όλων όσων συμμετέχουν στην οικονομική δραστηριότητα όσον αφορά το χρονοδιάγραμμα της εισαγωγής του ευρώ, τους κανόνες μετατροπής των αξιών, τις υποδιαίρεσεις του ευρώ και τη μορφή των νέων τραπεζογραμμάτων και κερμάτων.

Λόγω της υιοθέτησης του ευρώ σε λογιστική μορφή από 1ης Ιανουαρίου 2001 έχουν ήδη γίνει αρκετές προσαρμογές στην οικονομική ζωή. Έτσι, ο προϋπολογισμός του 2001 καταρτίστηκε σε δραχμές και ευρώ, το δημόσιο χρέος μετετράπη σε ευρώ, οι συναλλαγές, ο διακανονισμός και η εκκαθάριση στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (ΧΑΑ) διεξάγονται σε ευρώ. Παράλληλα, οι τράπεζες και οι επιχειρήσεις έχουν προχωρήσει σε μεγάλο βαθμό στις απαραίτητες μετατροπές των εσωτερικών συστημάτων και των λειτουργιών τους για το νέο νόμισμα.

Η εισαγωγή του ευρώ σε φυσική μορφή θα γίνει την 1η Ιανουαρίου 2002 ταυτόχρονα σε όλες τις χώρες της ευρωζώνης. Για ένα διάστημα δύο μηνών από την 1η Ιανουαρίου 2002 ως τις 28 Φεβρουαρίου 2002 τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα δραχμών και ευρώ θα κυκλοφορούν παράλληλα. Από 1ης Μαρτίου 2002, τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα δραχμών όμως δεν θα αποτελούν νόμιμο χρήμα. Μετά τις 28 Φεβρουαρίου 2002 η Τράπεζα της Ελλάδος και οι Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες θα ανταλλάσσουν τα κέρματα δραχμών με ευρώ για 2 έτη, δηλαδή μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου 2004. Τα τραπεζογραμμάτια δραχμών θα ανταλλάσσονται με ευρώ από την Τράπεζα της Ελλάδος για δέκα έτη δηλαδή μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου 2012.

Την ευθύνη για την εισαγωγή του ευρώ σε φυσική μορφή έχει η Τράπεζα της Ελλάδος η οποία και επιδιώκει από το πρώτο δεκαπενθήμερο του 2002 ο μεγάλος όγκος των συναλλαγών να διεξάγεται σε ευρώ. Στο εγχείρημα αυτό η Τράπεζα της Ελλάδος συνεργάζεται στενά με τις κυβερνητικές αρχές, με τις εμπορικές τράπεζες μέσω της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, με φορείς της βιομηχανίας, του εμπορίου, του τουρισμού και άλλων υπηρεσιών, με εκπροσώπους των εργαζομένων, των καταναλωτών και του εκπαιδευτικού συστήματος.

Οι εμπορικές τράπεζες ως “κρίκος” μεταξύ της Τράπεζας της Ελλάδος, των πολιτών και των άλλων παραγόντων που συμμετέχουν στην οικονομία έχουν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στη μετάβαση προς το νέο νόμισμα. Για το λόγο αυτό οι εμπορικές τράπεζες θα μπορούν να προ-εφοδιάσουν, από την Τράπεζα της Ελλάδος, με τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ από 1ης Οκτωβρίου 2001. Στη συνέχεια, οι τράπεζες θα μπορούν να προ-εφοδιάσουν, από 1ης Δεκεμβρίου 2001, τις εμπορικές επιχειρήσεις με κέρματα όλων των αξιών και με τραπεζογραμμάτια των 5 και 10 ευρώ.

Πέραν από τα πρακτικά προβλήματα του εφοδιασμού της αγοράς με ευρώ ιδιαίτερα σημαντική για την αποδοχή του ευρώ από το κοινό είναι η εξοικείωσή του με την όψη, την αξία και τις υποδι-

αιρέσεις του νέου νομίσματος. Η μετάβαση στο ευρώ είναι ένα δύσκολο εγχείρημα το οποίο απαιτεί καλό προγραμματισμό και εκτενή ενημέρωση. Η ομαλή μετάβαση θα έχει ως συνέπεια την ταχύτερη υλοποίηση των θετικών επιπτώσεων που αναμένουμε από την υιοθέτηση του κοινού νομίσματος.

Για την αποφυγή οποιασδήποτε σύγχυσης και ανασφάλειας από την εισαγωγή του νέου νομίσματος τόσο το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας όσο και η Τράπεζα της Ελλάδος αποδίδουν ιδιαίτερη σημασία στην ολοκληρωμένη και ευρεία επικοινωνιακή πολιτική.

Το πρόγραμμα επικοινωνιακής πολιτικής του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, το οποίο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, απευθύνεται στις επιχειρήσεις και στους καταναλωτές. Οι δράσεις του προγράμματος στοχεύουν στην καλύτερη και ταχύτερη προετοιμασία των επιχειρήσεων ιδιαίτερα των μικρο-μεσαίων, τόσο από τεχνικής όσο και από στρατηγικής απόψεως, για τη μετάβαση στο νέο νόμισμα. Παράλληλα, το πρόγραμμα στοχεύει στην ενημέρωση των πολιτών για τη διευκόλυνσή τους στη χρήση του νέου νομίσματος.

Ταυτόχρονα, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) διεξάγει, σε συνεργασία με τις εθνικές κεντρικές τράπεζες της ευρωζώνης, εκστρατεία ενημέρωσης γνωστή ως *Ευρώ 2002*. Η εκστρατεία περιλαμβάνει ενέργειες για την πληροφόρηση του κοινού σχετικά με τη μορφή των τραπεζογραμματίων και των κερμάτων ευρώ και τις υποδιαίρεσεις του νέου νομίσματος.

Τους επόμενους 8 μήνες η κεντρική διοίκηση, οι τράπεζες, οι επιχειρήσεις, οι θεσμικοί και κοινωνικοί φορείς, καλούμαστε να επικεντρώσουμε την προσοχή μας σε δράσεις που θα διασφαλίσουν την ομαλή λειτουργία της αγοράς τις πρώτες ημέρες του 2002.

Στα πλαίσια αυτά οι εμπορικές τράπεζες, οι αρμόδιες αρχές και οι μικρές επιχειρήσεις επανεξετάζουμε την αναγκαιότητα και τη διαδικασία προεφοδιασμού των πολύ μικρών επιχειρήσεων και του κοινού με “συσκευασίες εκκίνησης” που περιέ-

χουν κέρματα ευρώ σε στρογγυλοποιημένη δραχμική αξία. Η διάθεση των κερμάτων ευρώ στο κοινό και στις πολύ μικρές επιχειρήσεις, λίγες ημέρες πριν από την 1η Ιανουαρίου 2002, θα συμβάλει στην εξοικείωση του κοινού και των μικρών επιχειρήσεων και στην ομαλή λειτουργία της αγοράς.

Με στόχο την όσο το δυνατόν ομαλότερη μετάβαση στο νέο νόμισμα θα ήθελα να προτείνω ορισμένα πρακτικά μέτρα:

- Τη συνεργασία μεταξύ τραπεζών, κεντρικής διοίκησης, φορέων επιχειρήσεων για την από κοινού προμήθεια μετατροπέων για το κοινό.
- Την επέκταση των ωραρίου λειτουργίας των τραπεζών, με τη σύμφωνη γνώμη των εργαζομένων, τις δύο πρώτες εβδομάδες του 2002 ώστε να εξυπηρετηθεί καλύτερα η λειτουργία της αγοράς.
- Την ενθάρρυνση του κοινού και των επιχειρήσεων ώστε στις 31 Δεκεμβρίου 2001 να κρατούν τα ελάχιστα αναγκαία ρευστά για συναλλακτικούς σκοπούς. Αυτή η απλή ενέργεια του κοινού και των επιχειρήσεων θα συμβάλει σημαντικά στη γρηγορότερη απόσυρση των δραχμών.

Στη διαδικασία της μετάβασης προς το νέο νόμισμα, η οποία είμαι αισιόδοξος ότι θα κυλήσει ομαλά, πρέπει να τονιστεί η υποχρέωση των τραπεζών και των επιχειρήσεων να τηρούν τους κανόνες για τη μετατροπή των αξιών και για τις στρογγυλοποιήσεις. Δεν πρέπει η εισαγωγή του ευρώ να χρησιμοποιηθεί ως ευκαιρία για αύξηση των τιμών. Η προσπάθεια της οικονομικής πολιτικής για την καταπολέμηση του πληθωρισμού ήταν επίπονη και έχει αποδώσει καρπούς. Αυτό πρέπει να το διαφυλάξουμε ως κόρη οφθαλμού.

